

Kapitola 16

Latinská Amerika v české zahraniční politice

Martin Hrabálek

LATINSKÁ AMERIKA V ČESKÉ ZAHRA NIČNÍ POLITICE: VÝCHODISKA A POLITICKÝ KONTEXT¹

Nová *Koncepce zahraniční politiky ČR* z července 2015 označuje Latinskou Ameriku za „*oblast geograficky vzdálenou, nicméně dynamicky se rozvíjející a kulturně a geograficky blízkou*“.² Od geografické vzdálenosti se odvíjí i vzájemné vztahy mezi Českou republikou a regionem Latinské Ameriky, které lze z dlouhodobého hlediska charakterizovat jako nízkoprofilové. V politické rovině je pro zemi velikosti ČR tento odlehlý region bez (až na výjimky) užších historických vazeb poměrně málo zajímavý.

Několik let nazpět se mohlo dokonce zdát, že Česká republika je z Latinské Ameriky na ústupu, když došlo k rušení některých zastoupení ČR v tomto regionu. Znovuotevřením ambasády v Bogotě se tento trend zastavil, spíše než o jeho zvrácení lze však dnes hovořit o stabilizaci situace, kdy v současnosti s velkou pravděpodobností nejsou další zastoupení ČR v dané oblasti ohrožena.

Přes výše uvedené zůstávají zájmy České republiky v oblasti Latinské Ameriky primárně hospodářské, kdy řada rostoucích trhů v oblasti představuje lákadlo pro český export. Politicky byla historicky zajímavá např. kubánská otázka, ale ta je v současné době s ohledem na obecné oteplování vztahů daleko méně viditelná.

LATINSKÁ AMERIKA V ČESKÉ ZAHRA NIČNÍ POLITICE: AGENDA A UDÁLOSTI

Zastoupení České republiky v Latinské Americe

V únoru roku 2015 předal český velvyslanec Miloš Sklenka pověřovací listiny kolumbijskému prezidentovi Juanu Manuelu Santosovi.³ Vystrídání tak chargé d'affaires

Imricha Klementa, který v čele zastoupení stál od jeho opětovného otevření v listopadu 2013, a dokončil tak více než dva roky trvající proces znovuoobnovování českého velvyslanectví v Kolumbii. V průběhu roku 2015 pak došlo k personálnímu naplnování úřadu v Bogotě.

Původním plánem bylo též reciproční otevření kolumbijské ambasády v Praze, o čemž informovala kolumbijská ministryně zahraničních věcí českou stranu v dubnu 2015. K tomu však v daném roce nakonec nedošlo, jelikož kolumbijská vláda musela sáhnout k poměrně značným rozpočtovým škrtnutím.⁴ Ty souvisejí především s poklesem cen ropy na světových trzích, jelikož export této suroviny je pro Kolumbii důležitým zdrojem příjmů.

V roce 2015 v Kolumbii pokračovaly rozhovory mezi vládou a rebely z Ozbrojených revolučních sil Kolumbie (FARC). S ohledem na blížící se konec dlouholetého vnitřního konfliktu v zemi nabídla Česká republika své zkušenosti z období tranzice, konkrétně v oblasti restitucí. Ambasáda se tak spolupodílela na organizaci semináře v říjnu 2015, v rámci kterého čeští odborníci předávali své restituční zkušenosti. Jednalo se především o experty z Pozemkového úřadu a o soudce.⁵

Po opětovném rozšíření latinskoamerického zastoupení České republiky o Kolumbii by nyní jejich počet měl zůstat stabilní. Přestože ČR stále vlastní dům bývalé ambasády ve venezuelském Caracasu, nelze s ohledem na vnitřní situaci v zemi, která má navíc tendenci se stále zhoršovat, očekávat aktivity směřující k větší české přítomnosti. To samé se týká dříve zrušené ambasády v Kostarice. Nemělo by však hrozit další rušení, jak vyplývá např. ze závěrů setkání prezidenta Miloše Zemana, premiéra Bohuslava Sobotky, ministra zahraničních věcí Lubomíra Zaorálka, ministra obrany Martina Stropnického a předsedy Senátu PČR Milana Štěcha k fungování ekonomické diplomacie z června 2015. Aktéři se shodli na tom, že na rušení ambasád není příhodná doba a že vláda by naopak měla posilovat zastoupení diplomatů na pozicích ekonomických, zemědělských a vědecko-technických diplomatů v zemích s rostoucími ekonomickými příležitostmi. Mezi tyto regiony patří dle vyjádření premiéra Sobotky právě i Latinská Amerika.⁶

Vzájemná setkání českých a latinskoamerických politiků

Nejdůležitější událostí pro kontakty České republiky s Latinskou Amerikou byl v roce 2015 summit EU–CELAC, který se konal 9. a 10. června v Bruselu. Po summitu v Santiagu v roce 2013 se jednalo o druhé setkání ve formátu 28 členských zemí Evropské unie na jedné straně a 33 členských zemí Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC) na straně druhé.

Premiér B. Sobotka den před summitem jako přípravu v Praze absolvoval pracovní oběd se všemi velvyslanci zemí Latinské Ameriky a Karibiku, na které diplomaty ujistil, že ČR je připravena prohlubovat vztahy se zeměmi v regionu.⁷ Na samotném summitu pak došlo k setkání premiéra ČR s kolumbijským prezidentem Juanem Manuelem Santosem, přičemž hlavním tématem rozhovoru bylo především posílení ekonomické spolupráce mezi oběma zeměmi.⁸

Výstupem summitu bylo přijetí dvou dokumentů – politického prohlášení Partnerství pro příští generaci o sdílených hodnotách obou regionů a obsáhlejší Brusel-

ské deklarace. Deklarace potvrzuje vůli obou regionů nadále prohlubovat vzájemnou spolupráci v různých oblastech, jako jsou např. boj proti organizovanému zločinu, problematika klimatických změn či rozvojová spolupráce. Vláda ČR přijetí obou dokumentů přivítala a měly by se dle ní stát základním vodítkem směřování vzájemných vztahů EU a CELAC v příštích letech.⁹

Rok 2015 se měl stát rokem první návštěvy prezidenta M. Zemana v Latinské Americe. Ve hře byla Kolumbie, o které se uvažovalo již v předchozím roce, ale též Brazílie, Mexiko, popř. Peru či Kostarika.¹⁰ Prezident Zeman však nakonec žádnou z latinskoamerických zemí v roce 2015 nenavštívil, především z důvodu problematického slaďování termínu se svými latinskoamerickými protějšky.

V červnu 2015 ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek navštívil Mexiko, na cestě jej doprovodila jedenáctičlenná podnikatelská delegace Svazu průmyslu a dopravy ČR a šestičlenná technologická mise organizovaná agenturou Czechinvest.¹¹

V říjnu a listopadu 2015 se pak odehrály hned dvě podnikatelské mise na Kubu, přičemž se jedná o první akce tohoto typu v období po studené válce. První z nich vedl náměstek ministra zahraničních věcí Martin Tlapa, druhou pak náměstek ministra průmyslu a obchodu Vladimír Bártl. Obě strany nyní mají snahu o posílení vzájemného obchodu, který byl historicky poměrně vysoký. Překážkou je však chronická platební neschopnost Kubu.¹² Stejně tak dochází i k jistému politickému sblížení, jak bude uvedeno dále.

Otevírání trhů měla napomoci též mise náměstka ministra průmyslu a obchodu Eduarda Muřického, který v doprovodu podnikatelů navštívil v dubnu 2015 Ekvádor a Bolívii. Šlo především o subjekty z oblasti energetiky, dopravní infrastruktury a strojírenství.¹³

Co se týče parlamentní diplomacie, v květnu Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny PČR přijal delegaci Komise pro zahraniční vztahy Senátu Spojených států mexických vedenou předsedkyní této komise Gabrielou Cuevas Barron.¹⁴ Na přelomu listopadu a prosince pak delegace Zahraničního výboru PSP ČR navštívila pod vedením Karla Schwarzenberga Chile, kdy v rámci cesty byla podepsána smlouva o dvojím zdanění.¹⁵

G. C. Barron absolvovala v květnu též oficiální setkání s místopředsedou Senátu PČR Zdeňkem Škromachem a předsedou Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu PČR Františkem Bublanem. V Senátu byl poté v říjnu 2015 jeho předsedou M. Štěchem přijat předseda Poslanecké sněmovny Národního Kongresu Chilské republiky Marco Antonio Núněz Lozano.

Senátoři Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu spolu s místopředsedou Senátu Z. Škromachem absolvovali v červnu 2015 cestu do Kolumbie a Panamy.

Kuba v české zahraniční politice

Česká republika začala v posledních letech ustupovat ze své „tvrdé“ pozice ke Kubě, zaměřené primárně na kritiku lidských práv na ostrově. V roce 2014 podpořila zahájení evro-kubánského dialogu a především v roce 2015 začala sama činit kroky k oteplení vztahů s Kubou. Například výše zmíněná mise vedená náměstkem ministra zahraničních věcí M. Tlapou měla za úkol navázat politický dialog a pracovat na zlepšení

vzájemných vztahů. Slovy samotného náměstka „*i my jsme si museli říct, jak přesně zaměřit politiku na Kubu, abychom neměli pouze jedno dominantní téma, které neopustíme, a to je občanská společnost a lidská práva. Chceme to spektrum aktivit rozšířit o aktivity kulturní, školské, byznysové.*“¹⁶

Že byla iniciativa oteplování vzájemných vztahů úspěšná, je zjevné již nyní. Probíhá totiž do té míry, že v roce 2016 by ČR a Kuba měly povýšit svá zastoupení na úroveň velvyslanců. Jednalo by se o výrazný politický krok, jelikož zastoupení jsou na úrovni chargé d'affaires už od roku 1993. Například latinoamerikanista Josef Opátrný se domnívá, že přestože je povýšení zastoupení velmi důležitým krokem, „*normalizace nepůjde tak rychle, vzhledem k tomu, že jsou tady jisté resentimenty.*“¹⁷

Specifickou otázkou česko-kubánských vztahů je dluh, který vůči České republice Kuba má. Jedná se o závazky v hodnotě 7 mld. Kč, u kterých dlouhodobě nedochází ke splácení. Vzhledem ke zlepšujícím se vztahům je dle náměstka Tlapy možná kapitalizace dluhu, kdy by se české firmy podílely na projektech na Kubě, čímž by se část dluhu mohla odepsat.¹⁸ K obdobnému řešení již v roce 2015 přistoupilo jako první země střední Evropy Slovensko, jež v rámci dělení federace „podělilo“ část kubánského dluhu.¹⁹

Ekonomické vztahy České republiky a Latinské Ameriky

Řada zemí Latinské Ameriky dnes představuje zajímavé a rozvíjející se trhy. Z ekonomického hlediska je však oblast poměrně heterogenní. Zatímco některé státy, především ty sdružené v Tichomořské alianci (Mexiko, Kolumbie, Peru a Chile), mají poměrně otevřenou ekonomiku, v případě dvou důležitých ekonomik Mercosuru, Brazílie a Argentiny, panují značné překážky pro vstup na trh.

Zdaleka nejdůležitějším trhem v regionu pro Českou republiku je Mexiko. V roce 2015 představovala tato země více než 47 % celkového vývozu z ČR do Latinské Ameriky, což v absolutních hodnotách znamenalo 662 mil. USD.²⁰ Dle mexické metodiky je dovoz z České republiky ještě vyšší, jelikož se nezapočítává jen přímý dovoz, ale též reexport českého zboží přes další, především evropské země. Ministr průmyslu a obchodu J. Mládek vyhodnotil pozici Mexika po své návštěvě v červnu 2015 následovně: „*Mexiko je pro nás perspektivním a strategickým partnerem nejen díky velikosti svého trhu, ale i napojením na další země, např. Tichomořské aliance: Kolumbie, Chile, Peru nebo NAFTA. Přesvědčil jsem se, že probíhající hospodářské reformy v Mexiku jsou příležitostí pro další prohloubení spolupráce a zvýšení české přítomnosti na mexickém trhu.*“²¹

Jak již bylo zmíněno výše, Mexiko je součástí Tichomořské aliance, nejprogresivnějšího obchodního bloku v latinskoamerickém regionu. Státy na této integraci participující mají dohromady přes 200 mil. obyvatel, tedy o něco více než třetinu populace Latinské Ameriky, a jejich ekonomický růst je v posledních letech nadstandardní. Konkrétně v roce 2015 byl růst HDP uskupení 3,8 %, přičemž průměrný hospodářský růst Latinské Ameriky jako celku byl pouze 1,7 %.²² V první půlce roku 2015 u nás probíhala diskuse o podání žádosti o pozorovatelský status u Tichomořské aliance a v červnu 2015 vláda rozhodla, že žádost podána bude.²³ Žádost pak byla podána na konci roku 2015. Ještě před tím se v říjnu konalo v Praze Fórum ČR–Pacifická ali-

ance, na kterém participovalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a zastupitelské úřady států Tichomořské aliance. Více než stovce českých subjektů byly představeny podmínky pro investice, podnikatelské příležitosti obecně a konkrétní sektory.²⁴

Česká republika je dlouhodobě jedním ze zastánců pokračování a v ideálním případě i dokončení jednání o zóně volného obchodu mezi Evropskou unií a státy Mercosuru.²⁵ Jednání, která se táhnou již dlouhou dobu a ve kterých je jednou z hlavních sporných oblastí liberalizace v zemědělské oblasti,²⁶ stála však po většinu roku 2015 víceméně na mrtvém bodě. Teprve v druhé polovině roku to začalo vypadat, že by rok 2016 mohl přinést v jednáních pokrok. Přesto je však situace poměrně složitá, jelikož největší ekonomika Mercosuru (Brazílie) se nachází v hospodářsky dosti složité situaci a v roce 2015 byla v recesi.

Zajímavé změny lze v následujících letech předpokládat v Argentině, která doposud patřila k poměrně uzavřeným ekonomikám v regionu. Na konci roku 2015 byl prezidentem zvolen Mauricio Macri, jenž ukončil relativně dlouhé období „kirchnerismu“ v zemi. Jedním z hlavních bodů Macriho politiky je přitom daleko otevřenější přístup k trhu a obchodu.²⁷ Přístup na argentinský trh by tak do budoucna pravděpodobně mohl být snazší, stejně tak jako samotné fungování na něm. To by zemi mohlo učinit daleko zajímavější pro zahraniční investice. V této souvislosti se jeví jako poněkud nešťastné rušení pobočky agentury CzechTrade v Argentině. Kancelář v Buenos Aires údajně neměla dostatečné výsledky a tak již od konce roku 2015 bylo místo neobsazené. Argentinský trh má být do budoucna obsluhován z kanceláře v brazilském São Paulu, na což negativně reagovali konkrétní čeští vývozci soustředící se na tuto zemi, ale též Svaz průmyslu a dopravy či Hospodářská komora.²⁸

Drogová problematika a Latinská Amerika

Drogová problematika představuje ve vztazích Latinské Ameriky a rozvinutých zemí stálíci, jelikož státy jako Kolumbie, Peru či Bolívie jsou producenty kokainu, který do bohatých zemí směřuje. Ředitel Národní protidrogové centrály ČR Jakub Frydrych poukazoval v dubnu 2015 na to, že Česko hraje v pašování kokainu důležitou roli a pašeráci tu mají svoje zázemí.²⁹ Vedoucí Celní protidrogové jednotky Generálního ředitelství cel pak označil ČR za křižovatku tras pro pašování drog.³⁰ I proto nepřekvapuje, že v roce 2015 došlo hned k několika případům, kdy se do obchodu s drogami zapojili i čeští občané.

Mediálně nejvděčnější kauzou byl nález více než 117 kilogramů kokainu v jedné z provozoven řetězce Lidl. Jedná se o historicky největší nález kokainu v České republice, přičemž droga by měla na trhu hodnotu několika set milionů Kč.³¹ V srpnu 2015 pak policie ve spolupráci s Evropelem dopadla skupinu osmi Čechů, kteří se podíleli na fungování nadnárodní organizace dovážející do Evropy kokain z Latinské Ameriky.³²

Strategie pro Latinskou Ameriku?

V první polovině roku 2015 byl schválen dokument *Strategie vztahů České republiky se zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku na léta 2015–2018*. Jedná se o koncepční do-

kument, po kterém dlouhodobě volalo velké množství subjektů, od státních institucí přes odbornou veřejnost až po podnikatelský sektor.

Tento dokument se snaží uchopit region Latinské Ameriky s jeho specifiky a vymezit konkrétní hlavní zájmy a priority ČR v oblasti. V ekonomické rovině mezi ně patří robustnější ekonomická spolupráce, vytváření investičních příležitostí a podpora zájmu českých podnikatelských subjektů o region.³³ V politické rovině jde pak o podporu demokracie, právního státu a lidských práv, které by měly přispět ke stabilnímu prostředí ve státech Latinské Ameriky.

Strategie pak počítá též s aktivním vystupováním k latinskoamerickým otázkám v rámci struktur Evropské unie. Jako příklad takového angažmá je přímo ve strategii uvedena Kuba, vzhledem ke které se dle textu daří ve spolupráci s dalšími státy české cíle stále více prosazovat.³⁴

Dokument obsahuje jak plán hlavních aktivit směrem k regionu, tak cíle, které mají být v rámci vzájemných vztahů naplňovány. Dle nastavení stávajícího systému by mělo docházet ke každoroční kontrole plnění úkolů ze strategie vyplývajících, a bude rozhodně zajímavé sledovat, zda bude naplňována. Strategie by též měla být v pravidelných každoročních intervalech updatována.

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ POLITIKA VŮČI LATINSKÉ AMERICE V MEDIÁLNÍM A VEŘEJNÉM PROSTORU

Latinská Amerika se v českých médiích obecně objevuje poměrně pomálu, což odpovídá její nízké důležitosti z hlediska zahraniční politiky a odlehlosti. Jasnou výjimkou z tohoto obecného trendu byla v roce 2015 prohlubující se krize ve Venezuele, která naopak byla českými médii sledována poměrně intenzivně, a to napříč celým jejich spektrem. Již dlouhou dobu nebylo žádným latinskoamerickým událostem věnováno tolik prostoru. Jako příčinu zájmu lze chápat hloubku krize a především pak některé spektakulární kroky venezuelské vlády pod vedením prezidenta Nicoláse Madura, jako bylo třeba zestátnění řetězce supermarketů z důvodu hromadění zásob.³⁵ Značnou pozornost pak přitáhly i venezuelské parlamentní volby v prosinci 2015, jelikož v nich zvítězila opoziční koalice Kulatý stůl demokratické jednoty (MUD), a mohlo by se jednat o první krok k ukončení více než patnáctileté Chávezické nadvlády nad zemí.³⁶

Druhým tématem, které se těšilo větší pozornosti, byl průběh mírových rozhovorů mezi vládou a FARC v Kolumbii. V průběhu roku 2015 se dohody dosáhnout nepodařilo a větší množství médií se věnovalo důvodům, které stojí v cestě ukončení desítky let trvajícího konfliktu.³⁷

ZÁVĚR

Latinská Amerika jako region nepředstavuje v rámci české zahraniční politiky příliš politizovanou oblast. Politická důležitost oblasti pro Českou republiku je obecně nízká, což je dlouhodobý trend a nelze příliš očekávat, že by se tento přístup do bu-

doucna měl zásadně měnit. Naopak, problematika Kuby s pravděpodobně nejvyšší mírou politizace, problematika lidských práv a občanské společnosti, prošla určitou depolitizací v závislosti na postoji dalších evropských států propagujících otevřenější dialog s ostrovem. I v případě ČR bylo v roce 2015 patrné oteplování vztahů, jakkoli to neznamená, že by lidská práva ustoupila zcela do pozadí. Spolu se sníženou politizací byl méně znatelný i polarizační náboj kubánské otázky, který byl v minulosti výrazněji vidět.

Nejdynamičtější složku vzájemných vztahů je v současnosti ekonomická spolupráce, která dle vládní strategie tvoří „*středobod soustředěného úsilí*“.³⁸ V rámci snah o posilování ekonomické diplomacie je Latinská Amerika jedním ze zajímavých regionů, kde zcela jistě je potenciál pro navýšení tržního podílu, který se pohybuje okolo 1 % veškerých exportů. Přitom např. pro sousední Rakousko představuje Latinská Amerika téměř 5 %.

Zájem o Latinskou Ameriku ze strany českých podnikatelských subjektů roste, což dle slov jeho zástupců překvapilo i Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Jako příklad lze uvést účast podnikatelů na Fóru ČR–Tichomořská aliance. Hospodářským vztahům by mohlo napomoci i to, kdyby se české firmy do Latinské Ameriky více dostávaly přímo. V současnosti se tak často děje systémem reexportů především přes státy západní Evropy, což má pochopitelně dopad na marže českých podniků.

Pro další podobu vzájemných vztahů s regionem se jeví jako zásadní vnitřní politický vývoj v latinskoamerických státech, u kterého jsme se však v minulosti často přesvědčili, že je těžko předvídatelný, a navíc je v tomto ohledu oblast značně heterogenní. Důkazem je např. stávající politicko-ekonomická krize v Brazílii. Jako země s větší perspektivou pro rozvoj spolupráce se dnes obecně zdají státy Tichomořské aliance, které se těší vyššímu hospodářskému růstu i politické stabilitě.

Poznámky

- ¹ Autor by na tomto místě rád poděkoval Ing. Zdeňku Kubánkovi z Odboru amerických států Ministerstva zahraničních věcí ČR a Mgr. Matyáši Pelantovi z oddělení Amerik Ministerstva průmyslu a obchodu ČR za cenné konzultace.
- ² MZV ČR: *Koncepce zahraniční politiky ČR*. On-line: www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy_analyzy_a_koncepce/koncepce_zahranicni_politiky_cr.html.
- ³ *Velvyslanec České republiky odevzdal pověřovací listinu prezidentovi Kolumbie*. ASOČHECA, 9. 2. 2016. On-line: asocheca.org/cz/2015/02/velvyslanec-cr-odevzdal-poverovaci-listiny-prezidentovi-kolumbie/.
- ⁴ *Kolumbie: Výroční politická a ekonomická zpráva za rok 2015*. BusinessInfo.cz, 22. 1. 2016. On-line: www.businessinfo.cz/cs/clanky/kolumbie-vyrocní-politická-a-ekonomická-zpráva-za-rok-2015-73582.html#!&chapter=4.
- ⁵ *Češi budou radit Kolumbijcům s restitucemi půdy. Dohoda mezi levicovými rebely a vládou je blízko*. iHNED.cz, 1. 9. 2015. On-line: archiv.ihned.cz/c1-64536380-cesi-budou-radit-kolumbijcum-s-restitucemi-pudy-dohoda-mezi-levicovymi-rebely-a-vladou-je-blizko.
- ⁶ Zeman podržel Zaorálka, ambasády se rušit nemají. Echo24.cz, 23. 6. 2015. On-line: echo24.cz/a/iQygi/zeman-podrzel-zaoralka-ambasady-se-rusit-nemaji.

- ⁷ Vláda ČR: *Předseda vlády Sobotka diskutoval s velvyslanci o nadcházejícím summitu*, 9. 6. 2015. On-line: www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/predseda-vlady-sobotka-diskutoval-s-velvyslanci-o-nadchazejicim-summitu--131424/.
- ⁸ *ČR wants to more cooperate with CELAC nations*. Prague Daily Monitor, 11. 6. 2015. On-line: praguemonitor.com/2015/06/11/pm-%C4%8Dr-wants-more-cooperate-celac-nations.
- ⁹ *Týden v Evropské unii: Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR*. Euroskop.cz, 15. 6. 2015. On-line: www.euroskop.cz/gallery/82/24631-tyden_v_eu_8_az_14_cervna_2015.pdf.
- ¹⁰ *Zeman bude dobývat Latinskou Ameriku, zavítá do Kolumbie nebo Brazílie*. Blesk.cz, 5. 11. 2015. On-line: www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/353633/zeman-bude-dobyt-latinskou-ameriku-zavita-do-kolumbie-nebo-brazilie.html.
- ¹¹ *ČSSD: J. Mládek: Mexiko je pro nás brána do Latinské Ameriky*. ČSSD.cz, 26. 6. 2015. On-line: www.cssd.cz/media/tiskove-zpravy/j-mladek-mexiko-je-pro-nas-brana-do-latinske-ameriky/.
- ¹² *Kuba: Stará láska z éry socialismu stále nerezaví*. BusinessInfo.cz, 21. 1. 2015. On-line: www.businessinfo.cz/cs/clanky/kuba-stara-laska-z-ery-socialismu-stale-nerezavi-60063.html.
- ¹³ MZV ČR: *Cesta náměstka ministra průmyslu a obchodu Eduarda Muřického do Ekvádoru a Bolívie v doprovodu podniků*, 25. 4. 2015. On-line: www.mzv.cz/lima/cz/zpravy_a_udalosti/cesta_namestka_ministra_prumyslu_a.html.
- ¹⁴ PS PČR: *Přijetí delegace Senátu Spojených států mexických*, 25. 5. 2015. On-line: www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3334&z=7902.
- ¹⁵ PS PČR: *Plánované vyslání delegace zahraničního výboru do Chile*, 5. 12. 2015. On-line: www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3335&z=8520.
- ¹⁶ *Čeští podnikatelé podávají Kubě pomocnou ruku. Chtějí podpořit energetiku, lékařství nebo potravinářství*. Rozhlas.cz, 9. 10. 2015. On-line: www.rozhlas.cz/plus/ranniplus/_zprava/cesti-podnikatele-podavaji-kube-pomocnou-ruku-chteji-podporit-energetiku-lekarstvi-nebo-potravinarstvi--1541693.
- ¹⁷ *Rozmrazíme vztahy s Kubou a obnovíme tam velvyslanectví, oznámil Zaorálek*. Česká televize, 29. 4. 2016. On-line: www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1770374-rozmrazime-vztahy-s-kubou-a-obnovime-tam-velvyslanectvi-oznamil-zaoralek.
- ¹⁸ *Kuba nemusí platit 8,5 miliardy dluhu, rozhodli věřitelé v Paříži*. iDnes.cz, 15. 12. 2015. On-line: ekonomika.idnes.cz/kuba-uzavrela-s-veriteli-dohodu-o-odpuštění-vetsiny-dluhu-pnw/eko-zahranicni.aspx?c=A151214_144052_eko-zahranicni_rts.
- ¹⁹ *Slovensko se vypořádalo s kubánským dluhem. Česku Havana dluží 7 miliard*. Česká televize, 9. 10. 2015. On-line: www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1599145-slovensko-se-vyporadalo-s-kubanskym-dluhem-cesku-havana-dluzi-7-miliard.
- ²⁰ *Mexiko: Českou techniku chtějí farmy i vězňové*. E15 a Euro (příloha), červen 2016. On-line: cesta.lat/wp-content/uploads/2016/06/E15_Mexiko.pdf.
- ²¹ ČSSD: J. Mládek: *Mexiko je pro nás brána do Latinské Ameriky*, op. cit.
- ²² Pacific Alliance Business and Investment Guide 2015/2016, s. 4. On-line: [www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Gu%C3%ADa_de_la_Alianza_Pac%C3%ADfico_2015_2016/\\$FILE/EY_guia_alianza_pacifico_2015_2016_ingles.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Gu%C3%ADa_de_la_Alianza_Pac%C3%ADfico_2015_2016/$FILE/EY_guia_alianza_pacifico_2015_2016_ingles.pdf).
- ²³ MZV ČR: *Podání žádosti České republiky o získání statusu pozorovatele v Tichomořské alianci*, 8. 6. 2015. On-line: www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/podani_zadosti_ceske_republiky_o_ziskani.html.
- ²⁴ MZV ČR: *Fórum ČR–Tichomořská aliance na MZV*, 7. 10. 2015. On-line: www.mzv.cz/ekonomika/cz/udalosti/forum_cr_tichomorska_aliance_na_mzv.html.
- ²⁵ *Koncepce zahraniční politiky ČR*, op. cit.
- ²⁶ Paczkovski, Michael: *A Potential Accord: An EU-Mercosur Free Trade Agreement*. Council on Hemispheric Affairs, 29. 7. 2015. On-line: www.coha.org/a-potential-accord-an-eu-mercosur-free-trade-agreement/.
- ²⁷ *Change ahead: Mauricio Macri's vision for Argentina*. BBC, 10. 12. 2015. On-line: www.bbc.com/news/world-latin-america-34899223.

- ²⁸ *CzechTrade ruší po dvou letech zastoupení v Argentině. Čeští vývozci to tvrdě odmítají.* iHNed.cz, 3. 12. 2015. On-line: byznys.ihned.cz/c1-64933400-czechtrade-rusi-zastoupeni-v-argentine-po-dvou-letech-cesti-vyvozci-to-tvrde-odmitaji.
- ²⁹ *Šéf protidrogového: Česko je domovem pro pašeráky kokainu.* Aktuálně.cz, 3. 4. 2015. On-line: zpravy.aktualne.cz/domaci/sefpolicista-pasovani-kokainu-v-bednach-od-bananu-je-bezne/r~6913b932d9fa11e4a66e0025900fea04/.
- ³⁰ *Šéf celníků o kokainu v banánech: ČR je křižovatkou tras pro pašování. Zadržíme ale málo.* Blesk.cz, 13. 4. 2015. On-line: www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/313317/sef-celniku-o-kokainu-v-bananech-cr-je-krizovatkou-tras-pro-pasovani-zadrzime-ale-malo.html.
- ³¹ *Banánový kokain z Lidlu by na českém trhu vydržel půl roku.* Lidovky.cz, 4. 4. 2015. On-line: www.lidovky.cz/bananovky-se-140-kg-kokainu-dorazily-pred-rokem-i-do-nemecka-pmv-zpravy-domov.aspx?c=A150403_224658_in_domov_ele.
- ³² *Čeští kurýři vozili čistý kokain z Jižní Ameriky v útrokách i botách.* iDnes.cz, 27. 8. 2015, On-line: zpravy.idnes.cz/policie-rozbila-skupinu-paseraku-kteri-dovazeli-kokain-z-brazilie-1dg-/krimi.aspx?c=A150827_095530_krimi_fer.
- ³³ *Strategie vztahů České republiky se zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku na léta 2015–2018*, s. 6.
- ³⁴ Tamtéž, s. 10.
- ³⁵ *Venezuela zestátí řetězec supermarketů, hromadil si zásoby.* iDnes.cz, 7. 2. 2015. On-line: zpravy.idnes.cz/venezuela-zestatneni-supermarketu-nedostatek-kon domu-pia-/zahranicni.aspx?c=A150207_155352_zahranicni_bse.
- ³⁶ *Volby ve Venezuele vyhrála opozice. Socialisté utrpěli nejhorší porážku od nástupu Huga Cháveze.* Aktuálně.cz, 7. 12. 2015. On-line: zpravy.aktualne.cz/zahranici/volby-ve-venezuele-vyhrala-opozice-socialiste-utrpeli-nejhor/r~062c46b69ca711e58dc0002590604f2e/.
- ³⁷ Viz např. *Další krok k míru v Kolumbii: Vláda se dohodla s rebely na amnestiích.* Česká televize, 24. 9. 2015. On-line: www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1590122-dalsi-krok-k-miru-v-kolumbii-vlada-se-dohodla-s-rebely-na-amnestiich; *Kolumbijská guerilla FARC slibuje nové příměří.* Aktuálně.cz, 8. 6. 2015. On-line: zpravy.aktualne.cz/zahranici/kolumbijska-guerilla-farc-slibuje-vlade-nove-mesicni-primeri/r~b970e5e8259b11e5b4780025900fea04/.
- ³⁸ *Strategie vztahů České republiky se zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku na léta 2015–2018*, s. 10.

Část V:

Multilaterální vztahy a ostatní tematické oblasti české zahraniční politiky